

OPETUKSEN JA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN SUUNNITELMA OPISKELUHUOLLOSTA 2023-2026

ESIOPETUS/PERUSOPETUS/LUKIO-OPETUS

Opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa:

- Henkilöstö, päiväys:
- Opiskelijat, päiväys:
- Huoltajat, päiväys:
- Hyvinvointialue, päiväys:

Tarkistettu: päiväys:

Päivitetty:

Seuraavat muutokset/päivitykset on tehty:

Lukuvuosi:	Päiväys:	Muutos/päivitys:	Allekirjoitus:
2023-2024			
2024-2025			
2025-2026			

Opiskeluhoitosuunnitelman tarkoitus:

Opiskeluhoollon kokonaisuus (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 §)

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoolto on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu opiskeluhoolto, että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisoa tukevana yhteisollisena opiskeluhoiltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon siten kuin tässä laissa saadetaan.

Opiskeluhoiltoon sisältyvät koulutuksen jarjestajan hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoilto sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuillon palvelut.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

13 § Koulutuksen jarjestajan opiskeluhoiltosuunnitelma

Koulutuksen jarjestajan on laadittava opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen jarjestajan opiskeluhoiltosuunnitelma. Koulutuksen jarjestajan opiskeluhoiltosuunnitelman tulee sisaltaa opiskeluhoillon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Sisällys

1.	Johdanto.....	4
2.	Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista ..	5
2.1	Opiskeluhoiltohenkiloston mitoitus.....	5
2.2	Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta.....	6
2.3	Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista	6
3.	Oppimisyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi	8
3.1	Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset.....	8
3.2	Yksikkökohtaisten opiskeluhoiltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat.....	9
3.2.1	Opiskeluhoillon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako	10
3.2.2	Yksikkökohtaisen opiskeluhoiltoryhman toimintatavat ja käytännöt	17
3.3	Poissaolosten ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta ja lukion koulutukseen osallistumisen seurannasta, poissaolosten ehkäisemisestä ja niihin puuttumisesta .	18
3.4	Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen	21
3.5	Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyysden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	22
4.	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoilto).....	24

4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)	24
4.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	25
4.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille	26
4.4 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	27
4.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa	27
4.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	28
4.7 Lukion kouluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumisiksi	28
5 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	30
5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen ...	30
5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	30
5.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	31
5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi	31
5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	32
6 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	33
6.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	33
6.2 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)	33
7 Opiskeluhoitosuunnitelman seuranta ja kehittäminen	34
7.1 Suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi tehdyt toimenpiteet	34
7.2 Käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi	34
7.3 Seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen opiskeluhoollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille	34

1. Johdanto

Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä yksiköiden ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Yksikön oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoitotoiminnan toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Tässä suunnitelmassa käytetään seuraavia termejä:

- **Opiskeluhooltosuunnitelma** korvaa aiemmin käytössä olleet termin oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelma.
- **Rehtorilla** tarkoitetaan myös esiopetusyksikön johtajaa.
- **Oppilaalla** tarkoitetaan myös esiopetuksessa olevia lapsia sekä toisen asteen opiskelijoita.
- **Yksiköllä** tarkoitetaan sekä kouluja, lukioita että esiopetusyksiköitä.

2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhohtopalveluista

Opiskeluhohtosuunnitelmassa esitetään arvio yksikön opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhohtopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhohtopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa.

Arviossa otetaan huomioon:

- työpanos, joka tarvitaan opiskeluhoollon seuraamiseen, kehittämiseen ja toteuttamiseen
- seurantatiedot oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja elinoloista
- tarpeet kouluuyhteisössä, kouluympäristössä ja lähiympäristössä
- oppilaiden määrä, jotka tarvitsevat tehostettua tai erityistä tukea.
- muuta tietoa

2.1 Opiskeluhohtohenkilöstön mitoitus

Oppilas- ja opiskelijahohtolain soveltamisalan piiriin kuuluvassa perusopetuslain mukaisessa opetuksessa tulisi olla vähintään yksi kuraattori 670:tä oppilasta kohti ja yksi psykologi 780:tä oppilasta kohti ja toisen asteen koulutuksessa tulisi samoin olla vähintään yksi kuraattori 670:tä opiskelijaa kohti ja yksi psykologi 780:tä opiskelijaa kohti.

Terveydenhoitajamitoitus

Kouluterveydenhoollossa tulee olla yksi kokopäiväinen ja ympärivuotinen terveydenhoitaja 600 oppilasta kohti. Oppilasmäärä on laskennallinen eli tarkoittaa oppilasmäärää yhtä terveydenhoitajahenkilötyövuotta kohti.

Terveydenhoitajan laskennallisen oppilasmäärän tulee kuitenkin olla pienempi, jos

- terveydenhoitaja työskentelee useassa yksikössä
- käytössä ei ole riittävästi muita opiskeluhoollon palveluja
- paikallisissa lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa on puutteita
- terveydenhoitajan työparina ei ole kouluterveydenhooltoon perehtynyttä lääkäriä
- oppilaissa on paljon erityistä tukea tarvitsevia (esim. erityisopetusta saavat/erityiskoulujen oppilaat, maahanmuuttajat, syrjäytymisuhan alla olevat moniongelmaiset nuoret)
- terveydenhoitaja toimii myös muissa palveluissa ja joutuu ylläpitämään laajaa ajantasaista osaamista erilaisissa työtehtävissä.

Lääkärimitoitus

Kokopäiväistä ja ympärivuotista koululääkäriä kohti tulee olla korkeintaan 2100 oppilasta. Osa-aikaisesti kouluterveydenhuoltotyötä tekevällä lääkäriä tulee olla yksi työpäivä viikossa 500 oppilasta kohti. Myös lääkäriä oppilaiden sopiva määrä riippuu koulujen määrästä ja siitä, miten opiskeluhuollon yhteistyö ja paikalliset hoitoketjut, erityisesti mielenterveyspalveluissa on järjestetty.

2.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päättää vuosittain esiopetuksen järjestämispaikoista.

Suomenkielisessä perusopetuksessa Mäntymäen koulu on yksikkö luokille 1–6. Kasavuoren koulu, luokille 7–9, jakaa koulurakennuksen Kauniaisten lukion kanssa.

Suomenkielisen opiskeluhuollon tarve on vähintään 2 koulupsykologia, vähintään 2 koulukuraattoria ja 2,3 terveydenhoitajaa.

Ruotsinkielistä esiopetusta järjestetään Förskolan vid Granhult -esiopetusyksikössä, joka toimii samassa yhteydessä perusopetuksen Granhultsskolanin (vuosiluokat 1-6) kanssa. Kauniaisten ruotsinkielisessä koulukeskuksessa sijaitsee Hagelstamskan koulu luokille 7–9 sekä lukio Grankulla samskola.

Ruotsinkielisen opiskeluhuollon tarve on 2 koulupsykologia, 2 koulukuraattoria ja 2 terveydenhoitajaa.

Arvioitaessa opiskeluhuollon kokonaisvaltaista tarvetta on otettu huomioon tarvittavat resurssit yksilölliseen ja yhteiseen opiskeluhooltoon sekä yhteistyöhön opiskeluhuollon sisällä. Arviossa on erityisesti huomioitu yksiköiden määrä, mutta myös oppilaiden määrä sekä tehostetun ja erityisen tuen tarve ovat huomioitu.

2.3 Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opiskeluhoitopalveluiden arvioinnissa on ilmoitettu käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Koulupsykologipalvelut ovat riittämättömiä erityisesti suomenkielisessä opetuksessa. Myös Kasavuoren koulukeskuksen koulukuraattoripalvelut ovat riittämättömät.

Alla olevan taulukon luvut päivitetään tilastointipäivän yhteydessä syyskuussa 2023.

Kunta kirjaa: Kirjatkaa tähän psykologien, kuraattorien, kouluterveydenhoitajien ja lääkärin määrä / oppilasmäärä

	Förskola	Esikoulu	Granhultsskolan	Hagelstamska skolan	Mäntymäen koulu	Kasavuoren koulu	Gymnasiet Grankulla Samskola	Kauniaisten lukio	Yhteensä
Oppilasmäärä (15.12.2023)	47	82	337	326	469	358	296	429	2344
Koulupsykologi	10 %		Kevät 2023 ostopalvelu 90 %	60 %	Ostopalvelu 60 %	Ostopalvelu 40 %	40 %	Ostopalvelu 20%	
Henkilötyövuodet dim: 1/780	0,06	0,11	0,43	0,42	0,6	0,45	0,38	0,55	3
Koulukuraattori	10 %	10 %	90 %	60 %	90 %	60 %	40 %	40 %	
Henkilötyövuodet dim: 1/670	0,07	0,12	0,5	0,49	0,7	0,53	0,44	0,64	3,49
Kouluterveydenhoitaja			80 %	60 %	100 %	60 %	40 %	60 %	
dim: 1/600			0,56	0,54	0,78	0,6	0,49	0,72	3,69

3. Oppimisyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Se on toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Yksikön henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oman yhteisönsä hyvinvoinnista.

3.1 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Moniammatillinen yhteistyö edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa oppilaat ovat keskiössä, ja eri ammattiryhmät yhdistävät tietonsa ja taitonsa arvostaen toistensa ammattitaitoa. Toimiva yhteistyö vaatii yhteisesti sovittuja rakenteita, tietoista pyrkimystä rakentavaan keskusteluun ja dialogiin sekä oman toiminnan ja yhteistoiminnan arviointia. Yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät kokoontuvat säännöllisesti sekä suunnittelevat ja arvioivat toimintaansa vähintään kerran lukuvuodessa. Yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät tekevät yhteistyötä yksiköiden johtoryhmien kanssa hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä edistää ja ylläpitää toiminnallaan ja esimerkillään avoimen ja myönteisen vuorovaikutuksen, keskinäisen huolenpidon, luottamuksen ja välittämisen kulttuuria. Ryhmä kehittää hyvinvointia tukevia rakenteita ja käytänteitä opiskeluhuollon ja koko työyhteisön toimintaan.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän ensisijaisena tehtävänä on aina oppilaan ja koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Ryhmässä on mahdollista käydä moniammatillista keskustelua yksikön vahvuuksista ja kehittämiskohteista, puuttua ongelmakohtiin ja kannustaa kaikkia työyhteisön jäseniä tarttumaan yhteisöllisiin kysymyksiin.

Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä tulisi käsitellä mm. kouluterveyskyselyn tuloksia, oppilaiden ja huoltajien osallisuuden vahvistamista ja yksikön/luokan/ryhmän ilmapiiriasioita.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän keskeisiä tehtäviä ovat:

1. suunnitella, seurata ja arvioida opiskeluhuoltoa
2. kehittää, koordinoita ja arvioida yksikön yhteisöllistä hyvinvointityötä
3. kutsua opettajat kokouksiin pohtimaan omien luokkiensa/ryhmiensä yhteisöllisiä ilmiöitä

4. kutsua tarvittaessa muita asiantuntijoita ja yhteistyötahoja yhteisöllisten ilmiöiden pohdintaan
5. mahdollistaa oppilaiden ja huoltajien osallistuminen opiskeluhoitosuunnitelman laadintaan ja opiskeluhoito- ja hyvinvointityöhön yleensä
6. koordinoida hyvinvointiin liittyvää yhteistyötä yksikön ulkopuolisten tahojen kanssa
7. kehittää ja seurata kodin ja yksikön välistä opiskeluhoollollista yhteistyötä
8. kehittää oppimisympäristöjä
9. valmistella lukuvuosisuunnitelma (esiopetuksessa toimintasuunnitelma) ja arvioida sen toteutumista yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän osalta
10. [oppilaitosten monialainen terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus](#)
11. laatia lakisääteiset hyvinvointiin liittyvät muut mahdolliset suunnitelmat

3.2 Yksikkökohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Rehtori johtaa yksikön yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja toimii yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana. Yksikön johtaja vastaa siitä, että johtoryhmän ja yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän välillä työnjako on selkeä ja tiedonkulun rakenteet ovat toimivia. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän sihteeri (valitaan ryhmästä) laatii tapaamisista muistion. Opiskeluhoollon toimijoiden tehtäväkuvat on avattu alla (3.2.1).

Perusopetuksen ja lukion yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän peruskokoonpanoksi suositellaan:

1. rehtori/apulaisrehtori
2. koulupsykologi
3. koulukuraattori
4. kouluterveydenhoitaja
5. erityisopettaja
6. luokan-/aineenopettaja
7. oppilaanohjaaja (7.–9.-vuosiluokilla, lukio), oppilaskunnan hallituksen ohjaava opettaja (vl 1–6)

Esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän peruskokoonpano on:

1. esiopetusyksikön johtaja (pj)
2. varhaiskasvatuksen erityisopettaja
3. koulukuraattori
4. koulupsykologi
5. neuvolan terveydenhoitaja
6. esiopettaja

Näiden em. henkilöiden lisäksi yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän toimintaan kutsutaan ilmiöpohjaisesti mukaan oppilaiden ja huoltajien edustajia, hyvinvointialueen/lastensuojelun edustajia, nuorisotyöntekijä, lääkäri tai muu asiantuntija. Esimerkkeinä mainittakoon vanhempainyhdistyksen tai oppilaskunnan hallituksen edustajat. Henkilökunnan ja

yhteistyötahojen edustajia kutsutaan mukaan asian ja toiminnan kannalta mielekkäällä tavalla ja aikataululla.

Opettaja osallistuu yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän kokoukseen silloin, kun hänen luokassaan/ryhmässään tapahtuvaa ilmiötä käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla. Ryhmän tilannetta käsitellään ryhmä-/ilmiötasolla esim. ilmapiirin tai kiusaamisen näkökulmasta niin, että yksittäisten oppilaiden asiat ja nimet eivät nouse esille. Keskustelussa voi nousta esille tarvetta yksittäisten oppilaiden asioiden käsittelyyn. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän kokous ei ole kuitenkaan paikka käsitellä yksittäisiä oppilasasioita, ei edes huoltajan luvalla. Kokouksessa voidaan sopia erillinen aika ja henkilöt, joiden kanssa pedagogisen tuen tarvetta myöhemmin käsitellään. Mikäli oppilaan asia vaatii laajempaa käsittelyä, voidaan asian tiimoilta perustaa monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä, jonka perustamiseen kysytään lupa oppilaalta ja huoltajilta (oppilaan kypsyystaso ja ikä huomioiden).

Yksiköt kirjaavat lukuvuosittain opiskeluhuoltoryhmänsä jäsenet (liite 1).

3.2.1 Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako

Tässä kappaleessa kuvaillaan:

- Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako
- Palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö
- Opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin

Kaikki aikuiset, jotka työskentelevät oppilaiden kanssa huolehtivat heidän hyvinvoinnista ja oppimisesta yhteistyössä huoltajien kanssa.

3.2.1.1 Rehtori (esiopetuksessa yksikön johtaja)

- on kokonaisvastuussa yksikkönsä opiskeluhuoltotyöstä,
- johtaa yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä,
- vastaa yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän käytännön työn organisoinnista, suunnittelusta ja toteuttamisesta,
- vastaa yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä,
- vastaa siitä, että yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti,
- vastaa siitä, että yksikön opiskeluhuoltotyötä päivitetään säännöllisesti ottaen huomioon keskeiset kyselytulokset ja ajankohtaiset ilmiöt,
- toteuttaa moniammatillista opiskeluhuoltotyötä yhdessä muiden opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa,
- vastaa opiskeluhuoltokertomuksista koostuvan rekisterin ylläpidosta. Esiopetuksessa opiskeluhuoltokertomuksista vastaa varhaiskasvatuspäällikkö.

- osallistuu yksittäisen oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhoitokertomukseen.

3.2.1.2 Koulupsykologi

Koulupsykologi on psykologisen kehityksen, psyykkisen hyvinvoinnin ja oppimisen psykologian asiantuntija. Koulupsykologin työn tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin ja koulunkäynnin edistäminen ja tukeminen eri tavoin, sekä ennaltaehkäisevästi että korjaavasti. Hän tekee sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoitotyötä.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän ja monialaisen asiantuntijaryhmän osallistuminen

- toimii oman alansa asiantuntijana yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä ja monialaisissa asiantuntijaryhmissä oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhoitokertomukseen.
- osallistuu oppilaskohtaisten tukitoimien suunnitteluun ja seurantaan sovitusti.

Yhteisötason työ

- toimii psykologisena asiantuntijana oppilaan kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa ja antaa tarvittaessa konsultaatiota muille työntekijöille,
- osallistuu kouluyhteisössä oppilaiden oppimisen ja hyvinvoinnin seuraamiseen ja sen lisäämiseen (mm. kodin ja koulun yhteistyön edistäminen, työ nivelvaiheissa, erilaiset opetusjärjestelyt, opettajien konsultointi, luokkatyöskentely, teemaryhmät),
- osallistuu tarvittaessa vanhempainiltoihin ja koulutustilaisuuksiin,
- seuraa luokka- ja ryhmätilanteita.

Asiakastyö

- toteuttaa yksilöllisiä tukikeskusteluja ja lyhytterapeuttisia interventioita,
- konsultoi ja neuvoo vanhempia ja opettajia,
- kartoittaa oppilaan tilannetta yhteistyössä huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa, osallistuu neuvotteluihin ja tukitoimien suunnitteluun, tekee yhteistyötä sidosryhmien kanssa,
- tekee tarvittaessa psykologisen tutkimuksen oppilaan kognitiivisista taidoista ja oppimisen edellytyksistä ja laatii sen pohjalta asiantuntijalausannon,
- suunnittelee tukitoimia, kirjoittaa tarvittaessa yhteenvedon tai lausunnon ja ohjaa jatkotutkimuksiin tai hoitoon.

Kriisityö

- toimii koulunsa ja kaupungin kriisiryhmän jäsenenä kriisivalmiuden suunnittelussa ja kriisityön toteuttamisessa.

Asiantuntijatyö

- osallistuu sovitusti oman yksikön ulkopuolisiin työryhmiin,
- kirjoittaa lausuntoja,

- osallistuu yhteistyöpalaveriin,
- välittää kouluelämän ja opiskeluhuollon tuntemusta yhteistyötahoille.

3.2.1.3 Koulukuraattorit

Koulukuraattori on sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin asiantuntija. Hän tekee sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä. Koulukuraattorin tehtävänä on tukea ja helpottaa lapsen koulunkäyntiä sosiaalityön keinoin. Työtä ohjaa lapsen edun näkökulma ja työskentelyn keskiössä on oppilas ja hänen lähiverkostonsa.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän ja monialaisen asiantuntijaryhmän osallistuminen

- toimii oman alansa asiantuntijana yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä ja monialaisissa asiantuntijaryhmissä oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhuollon kertomukseen.
- osallistuu oppilaiden tukitoimien suunnitteluun ja seurantaan.

Yhteisötason työ

- toimii sosiaalialan asiantuntijana oppilaan kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa ja antaa konsultaatiota muille työntekijöille,
- työskentelee luokissa ja ryhmissä opettajan kanssa yhteistyössä,
- osallistuu vanhempainiltoihin ja koulutustilaisuuksiin.

Asiakastyö

- osallistuu neuvotteluihin oppilaiden, huoltajien ja yhteistyötahojen kanssa,
- selvittää oppilaiden tuen tarvetta ja järjestää tukitoimia oppilaille,
- tukee oppilasta sosiaalityön menetelmiä käyttäen yhteistyössä huoltajien kanssa,
- ohjaa ja neuvoo oppilaita ja hänen perhettään,
- ohjaa tarvittaessa jatkohoitoon.

Kriisityö

- toimii koulun kriisiryhmän jäsenenä kriisivalmiuden suunnittelussa ja kriisityön toteuttamisessa.

Asiantuntijatyö

- osallistuu sovittaessa yksikkönsä ulkopuolisiin työryhmiin,
- antaa pyydettyä lausuntoja muille viranomaisille (mm. sosiaalinen selvitys)
- välittää opiskeluhuollon ja kouluelämän tuntemusta muille yhteistyötahoille.

3.2.1.4 Kouluterveydenhoitaja

Neuvolan terveydenhoitaja on terveydenhuollon edustajana esiopetuksen opiskeluhuollossa.

Kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä. Hän tekee sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhuoltotyötä.

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän ja monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan osallistuminen ja sen kehittäminen

- toimii oman alansa asiantuntijana yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä ja monialaisissa asiantuntijaryhmissä oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhuollon kertomukseen.
- on terveydenhuollon asiantuntija yhteisössä,
- osallistuu oppilaan tukitoimien suunnitteluun ja seurantaan opiskeluhuoltotyössä.

Yhteisötason työ

- osallistuu terveydenhuollon asiantuntijana opiskeluhuollon toimintaan,
- tuo terveyden edistämisen näkökulmaa yhteisöön esim. uneen, lepoon, ravitsemukseen ja päihteisiin liittyen,
- osallistuu vanhempainiltoihin ja koulutustilaisuuksiin,
- osallistuu oppilaitoksen terveellisyys- ja turvallisuuden tarkastamiseen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa,
- laatii luokkayhteenvedot laajoista terveystarkastuksista ja esittää yhteenvedot koulun yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

Yksilötyö

- tekee laajat terveystarkastukset perusopetuksen 1., 5. ja 8. luokan oppilaille ja lukion toisen asteen opiskelijoille,
- tekee määräaikaisten terveystarkastukset valmistavan luokan, perusopetuksen 2.- 4., 6., 7. ja 9. vuosiluokan oppilaille sekä lukion 1. vuosiluokan opiskelijoille,
- kutsuu tarvittaessa oppilaita seurantakäynneille,
- osallistuu koulutapaturmien ennaltaehkäisyyn,
- arvioi oppilaiden hoidon tarvetta äkillisissä sairaustapauksissa tai tapaturmissa, antaa ensiapua terveydenhuollon asiantuntijan ammattitaitoa tarvittaessa ja ohjaa jatkohoitoon,
- antaa terveysneuvontaa,
- antaa konsultaatiota terveydenhoitoon liittyvissä asioissa,
- antaa puhelinneuvontaa oppilaan terveyteen ja sairauteen liittyvissä asioissa,
- selvittää terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarvetta,
- on lasten kuntoutusryhmän jäsen. Lasten kuntoutusryhmän (LaKun) tarkoituksena on edistää lapsen (0-16 vuotta) tukitoimien etenemistä ja varmistaa, että perusterveydenhuollon kaikki tarjolla olevat tukitoimet tulevat käytetyksi ennen erikoissairaanhoidon lähettämistä.
- Lukiokoulutuksen opiskelijaterveydenhuoltoon kuuluu myös sairaudenhoito, esi- ja perusopetuksessa sairaanhoito kuuluu terveysasemalle.

Kriisityö

- toimii yksikkönsä kriisiryhmän jäsenenä, osallistuu kriisivalmiuden suunnitteluun ja kriisien hoitoon.

Asiantuntijatyö

- tiedottaa kouluterveydenhuollon palveluista esim. vanhempainilloissa,
- osallistuu sovittaessa eri hallintokuntien yhteisiin työryhmiin.

3.2.1.5 Koululääkäri

- tekee laajat terveystarkastukset yhteistyössä kouluterveydenhoitajan kanssa,
- tekee laaja-alaiset tarkastukset perusopetuksen 1., 5. ja 8. vuosiluokilla sekä lukion 2. vuosiluokan opiskelijoille,
- toteuttaa seuranta- ja muut käynnit tarpeen mukaan,
- toimii lääketieteellisenä asiantuntijana kouluyhteisössä,
- osallistuu 1–2 kertaa vuodessa yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän ja tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin ja koulun kriisityöhön,
- osallistuu sovittaessa asiantuntijana kaupungin työryhmiin,
- on lasten kuntoutusryhmän jäsen. Lasten kuntoutusryhmän (LaKun) tarkoituksena on edistää lapsen (0–16 vuotta) tukitoimien etenemistä ja varmistaa, että perusterveydenhuollon kaikki tarjolla olevat tukitoimet tulevat käytetyksi ennen erikoissairaanhoidon lähettämistä.
- konsultoi tarvittaessa opiskeluhuoltoryhmän jäsentä tai oppilaan opettajaa yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa oppilaan käytyä vastaanotolla. Ajankohta sovitaan kouluterveydenhoitajan kautta.

3.2.1.6 Erityisopettaja

Hyvinvointityö

- tukee ja ohjaa kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin sekä oppimaan oppimisen taitoja,
- luo oppimista tukevia oppimisympäristöjä yhdessä opettajien ja opiskeluhuollon muiden toimijoiden kanssa,
- arvioi tuen tasoa ja tarvetta yksilö-, luokka-, ryhmä- ja koulu-/esikoulutasolla,
- toimii työyhteisössä erityispedagogisena asiantuntijana oppimisen, kasvun ja koulunkäynnin tuen suunnittelussa, jakaa erityisopetukseen liittyvää osaamista,
- osallistuu pedagogisten asiakirjojen laadintaan yksikössä sovitun käytänteen mukaisesti,
- osallistuu opiskeluhuoltotyöhön yhdessä yksikön muiden aikuisten ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa,
- tutkii vuosittain kaikki luokat standardoiduilla luku- ja kirjoitustesteillä. Tekee tarvittaessa oppilaalle yksilöllisiä pedagogisia tutkimuksia ja ohjaa tarvittaessa lisätutkimuksiin. Kirjoittaa lausunnon kartoituksista.

Kodin ja koulun yhteistyö

- osallistuu yhteistyöhön kodin ja koulun välillä (mm. arviointikeskustelut, vanhempaintapaamiset, vanhempainillat) yhdessä yksikön muiden aikuisten kanssa,
- sopii, suunnittelee ja vastaa oppilaalle annettavasta pedagogisesta tuesta huoltajien ja oppilaan kanssa yhdessä muiden opettajien ja opiskeluhuollon jäsenten kanssa.

Monialainen asiantuntijaryhmä

- osallistuu yksittäisen oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhohtokertomukseen.
- tekee siirtymävaiheiden yhteistyötä.

3.2.1.7 Luokanopettaja / erityisluokanopettaja / luokanohjaaja / esiopetuksen opettaja / ryhmänohjaaja / aineenopettaja

Hyvinvointityö

- osallistuu opiskeluhohtotyöhön yhdessä yksikön muiden aikuisten ja opiskeluhohton toimijoiden kanssa,
- ohjaa ja tukee kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin sekä oppimaan oppimisen taitoja,
- seuraa säännöllisesti oppilaittensa koulunkäyntiä, kuten oppimistuloksia, käyttäytymistä ja myöhästymisiä/poissaoloja sekä ennakoii tilanteita,
- tunnistaa oppilaan tuen tarpeita ja suunnittelee tuen toteuttamista yhdessä oppilaan ja tämän huoltajien sekä muiden opettajien ja opiskeluhohtohenkilöstön kanssa. Aineenopettaja myös välittää oppilaan koulunkäyntiin liittyvän huolen luokanohjaajalle/ryhmänohjaajalle.
- tunnistaa ryhmäilmiöiden/ryhmän tuen tarpeita yhdessä muiden opettajien kanssa ja suunnittelee toimenpiteitä yhdessä opiskeluhohtohenkilöstön kanssa,
- osallistuu kutsuttuna yhteisölliseen opiskeluhohtoryhmään keskustelemaan mm. ryhmän/luokan ilmiöistä. Yhteisöllisessä opiskeluhohtoryhmässä on aina pysyvä opettajaedustus.
- vastaa omalta osaltaan pedagogisten asiakirjojen laatimisesta ja toteuttamisesta yhteistyössä yksikön muiden aikuisten kanssa,
- ohjaa ryhmässään toimivan koulunkäyntiohjaajan työtä.

Kodin ja koulun yhteistyö

- pitää arviointikeskustelun luokansa/ryhmänsä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa säännöllisesti,
- huolehtii yhteistyöstä kodin ja koulun/esikoulun välillä (mm. arviointikeskustelut, vanhempaintapaamiset, vanhempainillat) yhdessä yksikön muiden aikuisten kanssa,
- on yhteydessä huoltajiin, kun huoli herää oppilaasta,
- suunnittelee tuen toteuttamista yhdessä oppilaan ja tämän huoltajien sekä muiden opettajien ja opiskeluhohtohenkilöstön kanssa,
- sopii oppilaalle annettavasta pedagogisesta tuesta oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa.

Monialainen asiantuntijaryhmä

- osallistuu yksittäisen oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhohtokertomukseen.
- arvioi osaltaan tuen riittävyyttä ja toteutumista.

3.2.1.8 Oppilaanohjaaja/opinto-ohjaaja

Hyvinvointityö

- on oppijan ohjaamisen asiantuntija koulussa sekä auttaa ja tukee valinnoissa,
- osallistuu syrjäytymisen ehkäisyyn (esim. jatko-opintoihin ja työelämään ohjaaminen),
- auttaa ja kannustaa oppijoita tunnistamaan omia vahvuuksia ja auttaa oman polun löytämisessä,
- osallistuu nivelvaiheyhteistyöhön,
- varmistaa, että oppijat ovat tietoisia erilaisista opiskelustrategioista.

Kodin ja koulun yhteistyö

- osallistuu vanhempainiltoihin,
- tuo esiin oppijan opiskelu- ja jatko-opintoasiat niissä huoltajapalavereissa, joihin osallistuu,
- ohjaa jatko-opintoasioissa,
- järjestää koulutuskokeiluja.

Monialainen asiantuntijaryhmä

- osallistuu yksittäisen oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn oppilaan ja huoltajan luvalla. Voi olla monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö tai jäsen. Vastuuhenkilönä toimiessaan varmistaa, että asiat kirjataan opiskeluhohtokertomukseen.
- tekee nivel-/siirtymävaiheiden yhteistyötä,
- kirjoittaa tarvittavia arvioita jatko-opintohakemusten liitteiksi oppilaan-/opinto-ohjauksen näkökulmasta,
- seuraa jatko-opintoihin siirtymistä (erityisesti toiselle asteelle) ja organisoi jälkiohjauksen.

3.2.1.9 Koulunkäynninohjaaja/esiopetusryhmässä työskentelevä lastenhoitaja tai erityisavustaja

- tukee oppilaan kasvua, oppimista, koulunkäyntiä ja hyvinvointia sekä toimintakykyä koulupäivän/esiopetuspäivän aikana,
- tukee oppilaan kommunikaatiota,
- ohjaa oppilaita siirtymätilanteissa ja välitunneilla,
- osallistuu ryhmän/luokan toiminnan suunnitteluun,
- huolehtii oppilaan apuvälineistä,
- huolehtii oppilaiden saattamisesta kuljetuksiin ja vastaanottamisesta,
- huolehtii oppilaan lääkehoidosta erillisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti silloin, kun siitä on erikseen sovittu ja ohjaus/koulutus lääkkeen antamiseen saatu,
- saattaa ja vastaanottaa oppilaita,
- työskentelee erikseen sovitusti aamu- ja iltapäivätoiminnassa,
- osallistuu yhteisöllisen opiskeluhohtoryhmän kokoukseen tarvittaessa, kun luokassa/ryhmässä esiintyvää ilmiötä käsitellään,
- osallistuu sovitusti monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn.

3.2.1.10 Koulunuorisotyöntekijä

- tukee oppilaan kasvua, oppimista, koulunkäyntiä ja hyvinvointia sekä toimintakykyä koulupäivän aikana.
- Koulunuorisotyön työmenetelmiä ovat muun muassa välituntitoiminta, tukioppilas- ja oppilasparlamenttitoimintaan osallistuminen, kasvatus- ja hyvinvointioppitunnit, kerho- ja pienryhmätoiminta, oppitunneilla opettajan työparina työskenteleminen, yksilökeskustelut/kohtaamiset, ryhmäytykset ja jatkoryhmäytykset, osallistavat oppitunnit, teema- ja toimintapäivät, nivelvaihe ja opiskeluhoitotyö.

3.2.2 Yksikkökohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Kauniaisten esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta ohjaavat seuraavat linjaukset:

1. Oppilaiden ja koulu-/esiopetusyhteisön hyvinvoinnin tukeminen kuuluu kaikille yksikön aikuisille
2. Ennaltaehkäisevä ja koko yksikköä sekä luokkia/esiopetusryhmiä koskeva yhteisöllinen hyvinvointityö on tärkeä osa opiskeluhoitotyötä
3. Yksiköt suunnittelevat toimintansa lukuvuosittain opiskeluhoitosuunnitelman pohjalta
4. Arviointikeskustelu (oppilas, luokanopettaja/erityisluokanopettaja/luokanvalvoja ja hoitajat) pidetään vähintään kerran lukuvuodessa jokaisen oppilaan kohdalla 1.–9. luokilla. Esikoulussa keskustelu koskee lapsen henkilökohtaista esiopetussuunnitelmaa
5. Koulut/esiopetus tekevät yhteistyötä moniammatillisesti (mm. lastensuojelun ja terveydenhuollon kanssa) mm. poissaoloihin puuttumiseksi
6. Koulun kriisiryhmä kokoontuu ilman akuuttia kriisiä vähintään kerran lukuvuodessa, ja akuuteissa kriiseissä tarpeen mukaan
7. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana toimii rehtori/esiopetuksessa päiväkodin johtaja. Ryhmän muistiot kirjaa ryhmän sihteerin, joka valitaan ryhmästä
8. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja arvioi omaa toimintaansa vähintään kerran lukuvuodessa
9. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti laaditun vuosikellon mukaan
10. Yksikköjen yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät ja johtoryhmät tekevät kiinteää yhteistyötä hyvinvointiin liittyvissä asioissa

11. Koulussa yksilökohtaisen monialaisen opiskeluhoollon (monialaisen asiantuntijaryhmän) rekisterin vastuuhenkilönä toimii rehtori, esiopetuksessa rekisteristä vastaa päiväkodin johtaja
 12. Kaupungin opiskeluhoollon ohjausryhmä (KOHVA) vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista
 13. Opetushenkilöstö ja opiskeluhoollon asiantuntijat tutustuvat käsikirjan sisältöön säännöllisesti ja käsikirja on aina osa uuden henkilökunnan perehdytystä
-

3.3 Poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta ja lukion koulutukseen osallistumisen seurannasta, poissaolojen ehkäisemisestä ja niihin puuttumisesta

Luvattomat poissaolot ovat aina ilmentymä jostakin, ja vaativat siksi aikaista tunnistamista ja taustalla olevien ongelmien ja avun tarpeen kartoittamista. Toimiva opiskeluhoollotyö on parasta luvattomien poissaolojen ennaltaehkäisyä. Poissaoloihin puuttuminen voi olla pitkäkestoinen prosessi, jonka vaikutukset saattavat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä. Jokainen yhteydenotto ja tapaaminen liittyen oppilaan poissaoloihin, on askel eteenpäin, vaikkei se sillä hetkellä tuottaisikaan toivottua lopputulosta. Sosiaalihoollon palvelutarpeen arviointipyyntö tulee tehdä jo poissaolojen puheeksiottovaiheessa (katso kuva 1). Lastensuojelun mukaan tuleminen on välttämätöntä ennen kuin poissaolotilanteet kärjistyvät. Mitä nuorempi oppilas on, sitä suurempi huoli lastensuojelussa on luvattomista poissaoloista ja vanhemmuudesta.

Kauniaisten perusopetuksessa on käytössä poissaolomalli, joka on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteisen opiskeluhoollon malli (kuva 1). Mallissa kuvaillaan, miten systemaattisesti seurataan ja puututaan poissaoloihin. Siinä esitetään suositellut vähimmäistuntimäärät tiettyjä toimenpiteitä varten.

On myös kehitetty koulupoissaolokysely SRAS-R ([oppilaalle](#) ja [huoltajalle](#)), jonka tavoitteena on tausta syyn löytäminen ja avun oikea kohdentaminen. Löytyy myös ja [interventiotaulukko](#), jossa avataan eri taustasyitä ja mahdollisia tukitoimia. Sen täyttäminen voi olla myös hyvä harjoitus yhteisölliselle opiskeluhoolloryhmälle.

Muita hyödyllisiä linkkejä poissaolomallin tueksi: [vanhan poissaolomallin lisäohje](#) ja [esiopetuksen poissaolomalli](#).

Poissaoloja on seurattava systemaattisesti ja jatkuvasti yksiköissä. Tuntirajoja on tulkittava yksilöllisesti oppilas ja tilanne huomioiden. Esimerkiksi aikuisen nuoren kohdalla yhteydenpito huoltajiin on vaikeampaa, mutta aina löytyy keino ja moniammatillisen asiantuntijaryhmän asettaminen on tärkeä tukimuoto.

Kuva 1: Poissaolomalli, perusopetus

Poissaolojen ehkäiseminen

Koulut työskentelevät aktiivisesti ja säännöllisesti yhteisöllisyyttä edistävien toimintojen parissa poissaolojen ennaltaehkäisemiseksi luomalla positiivista ilmapiiriä luokassa ja kouluyhteisössä sekä edistämällä oppilaiden hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Lisäksi Kauniaisten perusopetus osallistuu Koulu kunnossa –projektiin (SKY-hanke: [Etusivu - KouluKunnossa](#)). Projektissa kehitetään faktoihin perustuvia toimintamalleja ennaltaehkäisevään työhön, varhaiseen puuttumiseen ja intensiiviseen tukeen. Tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia ja oppimista.

Yhteistyö kodin kanssa on keskeisen tärkeää. Oppilaita ja heidän vanhempiaan informoidaan (esi)koulun poissaolokäytänteistä ja korostetaan heidän osallistumisensa tärkeyttä. Huoltaja vastaa oppilaan säännöllisestä koulunkäynnistä. Esiopettaja/luokanopettaja/ryhmänohjaaja vastaa siitä, että oppilas ja huoltaja tuntevat poissaolosäännöt. Poissaolot tutkitaan ja rekisteröidään peruskoulussa ja lukiossa Wilma-järjestelmään.

Etukäteen tiedossa olevista oppilaan poissaoloista huoltajan tulee anoa ennen poissaoloa lupaa luokanopettajalta/luokanohjaajalta. Rehtori tai virka-apulaisrehtori myöntää luvan viikkoa pidemmille poissaoloille. Etukäteen sovitut poissaolot ovat luvallisia poissaoloja. Koulussa oppilaan poissaoloista huoltaja ilmoittaa jo ensimmäisen päivän aamuna oppilaan luokanopettajalle Wilman kautta, sähköpostilla, soittamalla tai lähettämällä tekstiviestin. Kauniaisissa poissaolot koulusta ilmoitetaan ensisijaisesti Wilmalla ja poikkeustapauksissa yhteydenpitotavasta sovitaan erikseen. Esikoulussa lapsen poissaolot ilmoitetaan esimerkiksi puhelimitse tai tekstiviestillä.

Poissaolojen seuranta

Yksiköiden tulee seurata poissaoloja systemaattisesti ja jatkuvasti. Esiopettaja/luokanopettaja/ryhmänohjaaja vastaa seurannasta.

Opintojen aikaiset poissaolot kirjataan peruskoulussa ja lukiossa päivittäin Wilma-alustalle. Esikoulussa poissaolot kirjataan Läsnaän tai Efficaan. Ennalta ilmoitetut poissaolot kirjaa esiopettaja, luokanopettaja, ryhmänohjaaja, koulusihteeri tai rehtori.

Aineenopettaja/esiopettaja/luokanopettaja/ryhmänohjaaja ovat ensisijaisesti vastuussa seurannasta ja tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisesta liian runsaiden poissaolojen kohdalla.

Poissaoloihin puuttuminen

Esiopettaja / Luokanopettaja / ohjaaja seuraa oppilaan poissaoloja. Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin, mikäli hänelle nousee asiasta huoli. Jos oppilaalla on paljon selvittämättömiä tai pitkiä tai säännöllisiä poissaoloja, keskustele opettaja oppilaan kanssa, on yhteydessä kotiin, selvittää poissaolon syytä ja tarvittaessa pyytää huoltajat koululle. Lisäksi huoli välitetään myös opiskeluhuoltoryhmälle.

Jos oppilas ei tule kouluun, eikä huoltaja ole ilmoittanut poissaoloa, opettaja ottaa yhteyttä huoltajaan.

Jos oppilaan poissaolo herättää huolta, vaikka huoltajat ovat hyväksyneet poissaolon, opettaja ottaa yhteyttä huoltajiin.

Lukiossa täysi-ikäinen opiskelija voi hyväksyä omat poissaolonsa. Jos opiskelijan poissaolot aiheuttavat huolta, vaikka ne olisivat huoltajien tai täysi-ikäisen opiskelijan hyväksymiä, ryhmänohjaaja on yhteydessä huoltajiin.

Jos poissaolot jatkuvat, ottaa opettaja työpariksi opiskeluhuoltohenkilön (kuraattorin, terveydenhoitajan tai psykologin tilanteesta riippuen) oppilaan tai huoltajan suostumuksella. Tämä asiantuntijaryhmä kutsuu huoltajat ja oppilaan palaveriin ja laatii toimintasuunnitelman.

Opiskeluhuollolliset tukitoimet voivat olla ensisijaisesti keskusteluja huoltajan ja oppilaan kanssa, koulu- ja elämäntilanteen kartoittamista ja tiivistä koulun ja kodin yhteistyötä. Jos opiskeluhuollon tukitoimista huolimatta poissaolot jatkuvat, tekee koulu lastensuojeluilmoituksen tai yhteistyössä huoltajien kanssa pyynnön sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnista. Tarvittaessa oppilasta tai perhettä ohjataan myös muiden palveluiden piiriin. Monialaista yhteistyötä jatketaan, kunnes oppilaan poissaolot ovat vähentyneet tai loppuneet. Opetuksen mahdollisista erityisjärjestelyistä vastaavat opettajat ja laaja-alaiset erityisopettajat.

Lukiossa aineenopettaja on vastuussa siitä, että opiskelijat, joilla on liian monta poissaoloa kurssilta, korvaavat poissaolon. Luvaton poissaolo voi johtaa kurssin keskeytymiseen. Keskeytyminen johtaa keskusteluun ryhmänohjaajan ja opiskelijan välillä. Keskeytyneen kurssin sattuessa rehtori ja joku opiskeluhoitotimistä osallistuvat luvattoman poissaolon syyn selvittämiseen.

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Kauniaisten kaupunki on päivittänyt päihdehaittojen ehkäisyohjelmaansa. Kaupungin tavoitteena on lisätä huoltajien osallistumista ja aktivoida heitä ehkäisevään työhön ja siten estää päihteiden väärinkäyttö.

Kouluille ja lukioille on myös suunniteltu toimenpiteitä tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi sekä siihen puuttumiseksi. Suunnitelmissa kuvataan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, kuten miten kouluissa edistetään oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia, miten annetaan ennaltaehkäisevää päihdekasvatusta sekä miten koulut yhteistyössä huoltajien kanssa estävät päihteiden käyttöä.

Suunnitelmassa kuvataan, miten koulut puuttuvat päihteiden käyttöön liittyvään epäilyyn, mitä tehdään, jos oppilas on päihtynyt, ja miten toimitaan, jos oppilas on tavattu päihteiden hallussapidosta.

Koulut saavat tietoa nuorten tupakka-, alkoholi- ja muiden päihteiden käytöstä ja asenteista terveydenhoitajalta ja koulun sisäisistä terveystarkastuksista sekä kaupungin omista ja kansallisista terveystarkastuksista. Näiden tutkimusten tulokset analysoidaan mm. opiskeluhoitoryhmässä ja opettajakunnassa. Tulosten perusteella koulu päättää, mitä tietoa tai koulutusta oppilaille ja opettajille annetaan.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaalla on perusopetuslain (628 / 1998) ja lukiolain (714 / 2018) mukaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Hyvät työ- ja opiskeluolosuhteet luovat edellytykset koko yksikön hyvinvoinnille, työ- ja opiskelukyvyn säilyttämiselle sekä tulokselliselle oppimiselle.

Oppilaan terveyden edistämiseksi on [oppimisyhteisön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava](#) joka kolmas vuosi. Tarkastus on tehtävä yhteistyössä yksikön ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksessa todettujen mahdollisten puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. Oppimisympäristön terveyden ja turvallisuuden arvioinnin lomakkeet löytyvät [THL:n sivulta](#).

Tarkastukset ovat osa oppilaitoksen yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja ne toteutetaan laajassa yhteistyössä eri toimijoiden sekä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Rehtori vastaa tarkastuksen toteuttamisesta.

Kaikki koulurakennukset tarkastetaan vuonna 2023.

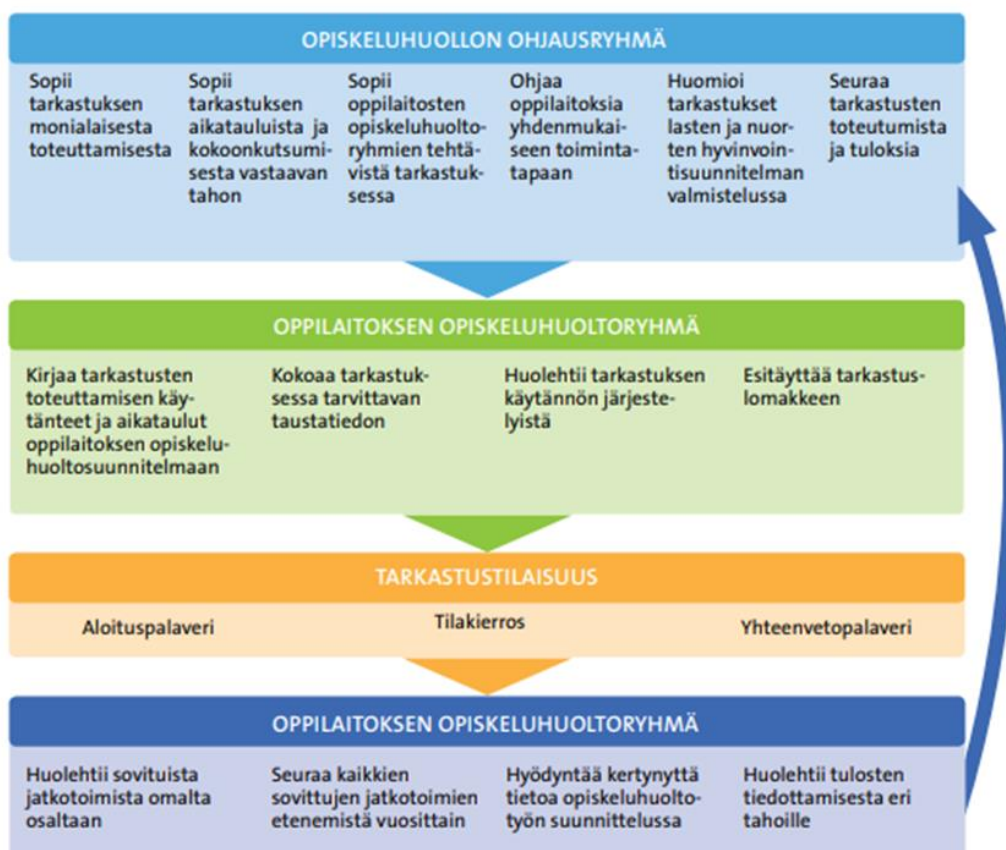
Opiskeluhoitoryhmä huolehtii tarkastuksen käytännön järjestelyistä yksikössä ja vastaa tarkastukseen liittyvästä tiedottamisesta oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle. Ryhmä koordinoi ennen tarkastusta toteutettavat tiedonkeruut ja muut yhteisön hyvinvointiin liittyvät selvitykset yksikössä sekä kokoaa saadut tiedot yhteen. Tarkastusta varten se kokoaa yhteen myös tarkastusvälillä kertyneet tiedot, esimerkiksi Kouluterveyskyselyistä (ks. luku 2.2.1). Ryhmän monialaisuus (esim. rehtori, opettajia, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, lääkäri, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien edustus) varmistaa parhaan asiantuntemuksen yhteisön hyvinvoinnin arvioimiseen. Opiskeluhoitoryhmä täyttää tarkastuslomakkeen soveltuvin osin ennen tarkastustilaisuuden palaveria ja tilakierrosta. Yksikön taustatietojen ja yhteisön hyvinvointia kuvaavien tietojen esittäminen sujuvoittaa tarkastuspalaverien kulkua. (http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126936/URN_ISBN_978-952-302-505-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y, s. 14)

Taustatiedoiksi tarvitaan:

- Tarkastusvälillä kertyneet tiedot (laajojen terveystarkastusten luokka- ja kouluyhteenvedot; ilmiöt, hyvinvointi tms. havaintojen perusteella; kouluterveyskyselyn tulokset, terveydenedistämisaktiivisuuden tiedonkeruut; kuntotarkastukset ja kiinteistön huolto- ja korjaustoimenpiteet; terveydensuojelun havainnot; työterveyshuollon ja työsuojelun havainnot; palotarkastustiedot)
- Tarkastusta varten tehtävät kyselyt ja selvitykset (opiskelijoille, huoltajille ja henkilökunnalle suunnatut tiedonkeruut, esim. koulun hyvinvointiprofiili; muiden toimijoiden mittaukset, tiedonkeruut, taustatiedot)
- Yksikön toimintamallit ja käytännöt (lakisääteiset suunnitelmat – ei vain olemassaolo vaan sisältö, ajantasaisuus, löydettävyyss/saatavuus, tuttuus, toiminnan toteutuminen arjessa)
- Yksikkö kerää lakisääteiset osat, jotka ovat:
 - Opiskeluhoitosuunnitelma

- Suunnitelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi
- Toimintasuunnitelma äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa
- Järjestyssäännöt
- Yhdenvertaisuussuunnitelma
- Tasa-arvosuunnitelma
- Päihdeohjelma työntekijöille
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- Pelastussuunnitelma
- Työsuojelun toimintaohjelma

Yksikön terveyttä ja turvallisuutta valvotaan omavalvonnan ja säännöllisten viranomaisten suorittamien palo- ja turvallisuustarkastusten avulla. Omavalvontaan kuuluvat turvallisuuskävelyt joka toinen vuosi ja kiinteistön kunnon jatkuva seuranta sekä siihen liittyvät korjaustoimet. Sisäilman laatua valvoo kaupungin sisäilmatyöryhmä. Turvallisuutta ylläpidetään myös henkilökunnan koulutuksella kuten ensiapu- ja alkusammutuskoulutuksilla. Koulussa harjoitellaan myös vähintään kerran lukuvuodessa poistumista palohälytyksen sattuessa. Koulussa on turvallisuus- ja kiinteistökysymyksiin erikoistunut opettaja.

Kuva 2: Monialaisen tarkastustoiminnan käynnistämisen ja toteutuksen eteneminen vaiheittain (http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126936/URN_ISBN_978-952-302-505-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y, kuvio 3, s 15)

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoja, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle oppilaalle annettavia:

1. koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja (esiopetuksessa neuvolan terveydenhoolto),
2. opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja,
3. monialaista yksilökohtaista opiskeluhooltoja (monialainen asiantuntijaryhmä).

4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin (kouluterveydenhoolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Jos oppilaan oppimisesta, kasvusta tai käyttäytymisestä herää huoli, tulee sen, jolle huoli herää (esim. opettaja tai kuraattori), keskustella asiasta oppilaan kanssa ja olla tarvittaessa yhteydessä oppilaan huoltajaan. Täysi-ikäisen oppilaan tapauksessa huoltajaan ollaan yhteydessä vain oppilaan suostumuksella, mutta myös alaikäisen oppilaan toivomukset on huomioitava, kypsyystaso huomioiden. Sopivia tapoja viestiä huolta huoltajien suuntaan ovat puhelinsoitto ja tapaaminen. Huolen puheeksioton tulee olla kiireetön ja rauhallinen. Tällöin huoltajalla on tilaisuus kysyä, mikäli hän tarvitsee tarkennusta johonkin asiaan. Ensimmäisen keskustelun tavoitteena on ilmaista huoli huoltajalle, sopia mahdollisesti monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisajasta sekä ensimmäiseen tapaamiseen tulevista henkilöistä. Huoltajaa ei kuormiteta henkilöstön tunteilla, henkilöstöratkaisulla (esim. resurssit) tai muiden oppilaiden asioilla.

Ohjaus opiskeluhoollon palveluihin tulee tehdä viipymättä oppilaan kanssa ja opiskeluhoollolle on annettava tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenoton syistä ja myös huoltajalle on välitettävä tieto asiasta (ellei oppilas oikeutetusti kiellä kertomasta).

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen

jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki §15 mom. 1).

4.2 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan aina tapauskohtaisesti oppilaan asian ympärille ja sen kokoonpano vaihtelee. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan matalalla kynnyksellä ja aina, jos herää tarve keskustella yksittäisen oppilaan asioista. Monialaisessa asiantuntijaryhmässä tulee olla opetushenkilöstön edustajan lisäksi vähintään yksi opiskeluhuollon tai sosiaali- tai terveystoimen työntekijä. Ryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseniksi vain yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella. Opiskeluhuollon työntekijät voivat perustelluista syistä muodostaa ryhmän myös ilman opetushenkilöstöä. Kaksi opetuspuolen henkilöä (esim. erityisopettaja ja opinto-ohjaaja) eivät voi muodostaa ryhmää. Monialaisen asiantuntijaryhmän perustamisesta sovitaan aina yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa ja opiskelija ja mahdollinen huoltaja osallistuvat asiantuntijaryhmään. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoa lähtökohtaisesti se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolla huoli on herännyt. Monialainen asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Monialaista asiantuntijaryhmää ei perusteta, mikäli oppilaan asia sisältää vain opetuksen järjestämiseen liittyviä asioita. Tällöin asiat kirjataan oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin.

Monialaiseen asiantuntijaryhmään tulee kutsua oppilaan asian kannalta tarkoituksenmukaiset henkilöt. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yhdessä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Jos oppilas ja/tai huoltaja eivät halua jonkun työntekijän osallistuvan monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn, tätä toivetta on noudatettava. Suostumus voidaan pyytää kirjallisesti tai suullisesti, mutta se täytyy dokumentoida opiskeluhuoltokertomukseen. Ammattihenkilö, jonka osallistumisen asiantuntijaryhmään oppilas (tai huoltaja, jos toimitaan huoltajan suostumuksen varassa) on kieltänyt, ei voi osallistua monialaisen asiantuntijaryhmän työhön konsultaatitarkoituksessaan. Oppilaan tueksi on myös mahdollista kutsua muu läheinen kuin huoltaja, tai toinen läheinen huoltajan lisäksi.

Lapset puheeksi –menetelmää suositellaan käytettäväksi monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisissa.

Vastuuhenkilönä voi toimia kuka tahansa yksikön aikuinen, joka on oppilaan monialaisen asiantuntijaryhmän jäsen. Vastuuhenkilöksi ei ole perusteltua valita aina automaattisesti tietyn ammattiryhmän työntekijää. Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenistä vastuuhenkilöksi on hyvä valita se aikuinen, joka oletettavasti on pysyvimmin mukana oppilaan asioiden seuraamisessa koulun arjessa ja osallistuu useimmiten kyseistä oppilasta koskeviin neuvotteluihin. Näin ollen vastuuhenkilön on helpoin pysyä ajan tasalla oppilaan kokonaistilanteesta. Vastuuhenkilön valintaa voi ohjata myös asiantuntijaryhmän

perustamisen taustalla oleva keskeisin syy tai luottamuksellinen suhde oppilaaseen ja perheeseen.

Vastuuhenkilö

1. vastaa siitä, että oppilaalla ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua asiansa hoitamiseen,
2. koordinoi opiskeluhuollollisten palaverien koolle kutsumista ja varmistaa, että huoltajiin ja mukana oleviin eri tahoihin on oltu yhteydessä,
3. huolehtii ja varmistaa, että monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa ja myös yksikön ulkopuoliset toimijat otetaan mukaan (yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa sovittavalla tavalla),
4. kirjaa yksittäisen oppilaan asian käsittelyn opiskeluhuoltokertomukseen, kirjauksia voivat tehdä myös muut monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet,
5. huolehtii siitä, että yksikön esihenkilö on tietoinen opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömistä opiskeluhuollollisista tiedoista (lapsen ja huoltajien luvalla myös opiskeluhuollon salassa pidettävistä tiedoista).

4.3 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille

Monialainen asiantuntijaryhmä kirjaa opiskeluhuoltolain vaatimat asiat opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä vastuuhenkilön lisäksi muutkin monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet. Monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelystä laaditaan opiskeluhuoltokertomus, joka näkyy ryhmän jäsenille ja huoltajille Wilmassa. Kauniaisten kouluilla on käytössä yhtenäinen opiskeluhuoltokertomuslomake. Kertomus laaditaan jatkuvaan, aikajärjestyksessä olevaan muotoon.

Näitä asioita ovat lain mukaan:

- 1) nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe, tausta ja vireillepanija;
- 3) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
- 4) suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhuollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.

Lähtökohtana on, että oppilas sekä tilanteen mukaan huoltaja tai muu laillinen edustaja osallistuvat aina monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin.

Ryhmään kuuluvat ammattilaiset voivat ryhmässä käydyn keskustelun lisäksi tarvittaessa käydä keskinäisiä konsultaatioita ja vaihtaa kyseisen opiskeluhoollollisen asian hoitamiseen välttämättömiä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä. Näistä keskinäisistä konsultaatioista ja keskusteluista tehdään asianmukaiset kirjaukset opiskeluhooltokertomukseen ja tarvittavin osin myös niihin osallistuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten omiin potilas- ja asiakaskertomuksiin.

Jos opiskeluhooltokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4.4 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Alaikäiset oppilaat

Koulujen on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Koulu huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä sekä kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän oppilaan tuen saannin varmistamiseksi. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa lautakunnassa, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

Täysi-ikäiset oppilaat

Opiskeluhoolto on mukana kaikissa kurinpitotoimissa. Erilaiset kurinpitotoimet on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa kurinpitosuunnitelmissa.

4.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Terveydenhoitaja ja lääkäri tapaavat oppilaan laajoissa terveystarkastuksissa säännöllisin väliajoin 1., 5. ja 8. luokilla. Huoltajat kutsutaan aina mukaan tarkastuksiin ja tarkoitus on arvioida koko perheen hyvinvointia. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua oppilaan terveystarkastuksiin, ja he voivat kääntyä terveydenhoitajan tai lääkärin puoleen oppilaan

terveyteen, hyvinvointiin tai koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Terveystarkastaja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin, opettajiin ja muuhun opiskeluhuoltohenkilöstöön.

Laajoissa terveystarkastuksissa luokilla 1, 5 ja 8 oppilaan hyvinvointia arvioidaan laajasti eri kehitysympäristöissä, myös koulussa. Kouluterveydenhuollon laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Kouluterveydenhuolto kerää tietoja opettajilta ja huoltajilta Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laatimilla [lomakkeella](#).

Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lomake on laadittu siten, että sen sisältö vastaa edellä mainittuihin tarpeisiin. Lisäksi lomakkeen rakenne ohjaa lainmukaiseen tiedonsiirtoon.

[THL:n sivuilta](#) löytyy myös lisää tietoa ja lomakkeita opiskeluhuoltoon liittyen.

4.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Hoito, erityisruokavalio tai lääkityksen järjestäminen oppilaalle sovitaan tapauskohtaisesti. Oppilaan koulupäivän aikana tarvitsemasta lääkityksestä laaditaan lääkehoitosuunnitelma. Kouluterveydenhuolto osallistuu tarpeen mukaan oppilaan sairauden, erityisruokavalion tai lääkityksen vaatimien tukitoimien arviointiin ja tarvittaessa osaltaan niiden järjestämiseen. Mikäli oppilaalla on erityisruokavalion tarve, huoltaja toimittaa lääkärintodistuksen kouluterveydenhoitajalle. Lisätietoja löytyy Kauniaisten ruokapalvelun internet -sivuilta. Lääkkeitä ei pääsääntöisesti anneta oppilaille. Poikkeuksina ovat kiireellistä hoitoa vaativat tilanteet. Kouluterveydenhoitajilla on koulutuksensa mukaiset valmiudet osallistua lääkehoitoon.

Kauniaisten kaupungin sivuilta löytyy lisää tietoa, miten erityisruokavalioista ilmoitetaan: [Erityisruokailun järjestäminen kouluissa ja esiopetuksessa](#)

4.7 Lukion opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Opiskeluterveydenhuolto tarjoaa terveydenhoitoa ja sairaanhoitoa, jota toteutetaan usein terveystasemilla. Toisen asteen opiskelijalla on mahdollisuus varata opiskeluterveydenhuollosta kaksi terveystarkastusta, toinen terveydenhoitajalle ja toinen lääkärille. Asevelvollisten ennakkoterveystarkastukset tehdään opiskeluterveydenhuollossa.

Lisäksi opiskeluterveydenhuollosta saa terveyden- ja sairaanhoitopalveluja yksilöllisen tarpeen mukaisesti, esimerkiksi mielenterveys-, päihde- ja seksuaaliterveysasioissa.

Opiskeluterveydenhuollosta voi saada myös tukea ja selvittelyapua opiskelun haasteisiin liittyen. Terveystenhoitajasi ja lääkärisi tekevät opiskelijan kanssa yhteistyötä oppilaitoksen muiden toimijoiden kanssa. Opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat osa hyvinvointialueen perhekeskuksen palveluja. Yhteistyötä voidaan tehdä myös muiden sosiaali- ja terveysalan palvelujen kanssa.

5 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa mainitaan oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen yhtenä kehityskohteena. Kauniaisten opiskeluhoollon ohjausryhmä on suositellut, että oppilaat ja huoltajat otetaan yhteisöllisen opiskeluhoollon varsinaisiksi jäseniksi tai ainakin kutsutaan mahdollisimman moneen tapaamiseen mukaan. Oppilaat ja huoltajat tulee myös osallistaa kaikkien suunnitelmien tekoon, mm. opiskeluhoitosuunnitelman valmisteluun.

Yksikön koko henkilökunta kantaa ensisijaisen vastuun yhteisön hyvinvoinnista ja on siten keskeinen toimija yhteisen opiskeluhoollon toteuttamisessa. Jokaisessa koulussa on oppilaskunnan hallitus, jonka tulisi olla mukana oppilaiden hyvinvointisuunnitelman valmistelussa. Koko oppilaskunta tulee aktivoida kouluyhteisön hyvinvointityössä. Tärkeä osa tätä työtä on kutsua oppilaskunnan hallituksen jäseniä säännöllisesti osallistumaan oppilaiden yhteisen hyvinvointiryhmän kokouksiin.

Kouluissa tehdään jatkuvaa arviointia oppilaiden kouluviihtyvyydestä ja hyvinvoinnista.

Koulutus- ja kasvatustyötä tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä ja vuorovaikutusta oppilaiden kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Yksi osa tätä työtä on kutsua huoltajien edustajia osallistumaan opiskeluhoitoryhmän kokouksiin. Yksiköt järjestävät säännöllisesti vanhempainiltoja, joissa huoltajat voivat osallistua opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen. Yksiköt voivat myös järjestää huoltajille teematapaamisia, joissa voidaan keskustella ajankohtaisista hyvinvointiin liittyvistä teemoista.

5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulut keräävät tietoa oppilaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta erilaisilla kyselyillä ja laadullisilla havainnoilla. Aineisto analysoidaan yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä, joka määrittää lukuvuoden ensisijaiset tavoitteensa ja henkilöstön osaamista lisäävät toimenpiteet. Opiskeluhoitoryhmän laatimasta lukuvuoden toimintasuunnitelmasta tiedotetaan henkilökunnalle opettajakokouksissa.

5.3 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Opiskeluhuoltolain mukainen yksilöllinen opiskeluhoito ja perusopetuslain mukainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki eroavat juridisesti toisistaan. Molemmissa on lähtökohtana yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllinen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen, kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan ja/tai huoltajan suostumusta.

Kauniaisten perusopetuksessa yhteistyöstä tehostetun tuen oppilaiden osalta vastaa luokanopettaja tai -valvoja ja erityisen tuen oppilaiden osalta erityisopettaja. Perusopetuslaissa säädetyn tehostetun ja erityisen tuen aloittaminen edellyttää yhteistyötä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa. Tätä varten kouluissa kokoontuu monialainen, tapauskohtaisesti koottu pedagoginen tiimi. Tehostetun tuen aloittamiseen liittyvä pedagoginen arvio ja erityisen tuen aloittamiseen liittyvä pedagoginen selvitys laaditaan moniammatillisesti ja yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa. Ennen erityisen tuen päätöstä järjestetään oppilaan ja huoltajien kuulemistilaisuus.

Moniammatillisuus toteutuu silloin, kun asian käsittelyyn osallistuu opetushenkilöstön lisäksi käsiteltävän asian mukaan kouluterveydenhuoltoa ja/tai psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Mukana ovat vain ne opettajat ja muut asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu kulloinkin kuuluu. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa tehtävä moniammatillinen työ ei kuulu yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon.

Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä edellyttää tiivistä moniammatillista niveltämistä siirtymän yhteydessä. Kauniaisissa ei järjestetä joustavaa perusopetusta.

5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Opiskeluhoollon keskeisiä yhteistyötahoja ovat muun muassa perheneuvola, lastensuojelu, kuntoutuspalvelut ja nuorisotoimi. Tarvittaessa oppilas voidaan lähettää erikoissairaanhoitoon, jossa tehdään oppilaille neurologisia, neuropsykologisia tai psykiatrisia jatkotutkimuksia. Lähetteen tekee useimmiten koululääkäri koulupsykologin lausunnon perusteella. Kauniaisissa toimii alakouluikäisten lasten kuntoutustyöryhmä, jossa voidaan huoltajien suostumuksella käsitellä oppilaan asioita silloin, kun tarvitaan moniammatillista pohdintaa. Kuntoutustyöryhmän jäseniä ovat terveysaseman lääkäri, terveydenhoitaja, puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti sekä perheneuvolan ja lastensuojelun edustajat. Kuntoutustyöryhmän ja kunnan muiden palveluiden toiminta on kuvattu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Koulu tekee yhteistyötä poliisin kanssa tarpeen mukaan tilanteissa, joissa oppilaan turvallisuus on vaarantunut. Yhteistyötä ohjaavat koulun toimintaohjeet äkillisessä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Tiedon jakaminen muun muassa verkostotapaamisissa on tärkeää kokonaistilanteen kartoittamiseksi ja päällekkäisten tukitoimien välttämiseksi. Keskeistä on sopia yhdessä työnjaosta jatkotoimenpiteiden suhteen sekä seuraava tapaaminen seurannan varmistamiseksi.

Jos kuka tahansa koulun työntekijöistä saa työssään tietää lapsesta, jonka kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä, on tehtävä asiasta lastensuojeluilmoitus. Vastuuta ilmoituksen tekemisestä ei voi siirtää toiselle työntekijälle.

Kauniaisissa kokoontuu säännöllisesti sekä suomenkielinen että ruotsinkielinen lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä, jossa pohditaan useiden tahojen yhteistyönä laaja-alaisia lasten ja nuorten hyvinvointia lisääviä toimia ja jaetaan tietoja toimialalta toiselle. Ryhmässä on edustettuna muun muassa nuorisotoimi, hyvinvointikoordinaattori, opiskeluhoolto, lastensuojelu, lasten ja nuorten harrastustoiminta sekä järjestöjen edustajia.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Keskeisenä viestintäkanavana toimii Wilma-järjestelmä, jonka kautta huoltajat saavat ja voivat välittää tietoa. Wilmaa käytetään muun muassa tiedon välittämiseen, monialaisen asiantuntijaryhmän laatiman opiskeluhooltokertomuksen kirjaamiseen sekä kodin ja koulun väliseen viestintään. Koulujen kotisivut toimivat yleisen tiedon välittäjänä. Lisäksi huoltajille lähtee Wilma-tiedote opiskeluhoollon toiminnasta ja palveluista kouluissamme. Opiskeluhoollosta tiedotetaan vanhempainilloissa ja -tapaamisissa sekä yksilökohtaisissa ohjauksissa, kun oppilaalla on korostunut tarve saada opiskeluhoollon palveluja. Oppilaat saavat lisäksi tietoa koulun opiskeluhoollon pitämillä oppitunneilla.

6 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus.

Turvallisuuden varmistaminen edellyttää toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista. On tärkeää, että henkilöstö ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset perehdytetään toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa ja suunnitelmien päivityksestä tiedotetaan.

6.1 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet.

Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien ja viranomaisten kanssa mukaan lukien toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat myös osa suunnitelmaa.

Linkki suunnitelmaan.

6.2 Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa.

Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Linkki suunnitelmaan.

7 Opiskeluhooltosuunnitelman seuranta ja kehittäminen

7.1 Suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi tehdyt toimenpiteet

Kaikki yksikön toimijat ovat mukana opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamisessa. Yksikön opiskeluhooltoryhmä yhdessä rehtorin kanssa vastaa opiskeluhooltosuunnitelman toteutumisen seurannasta. Lukuvuosisuunnitelmassa on kuvattu tarkemmin lukuvuoden opiskeluhooltotyön ensisijaiset tavoitteet. Lukuvuoden päätteeksi opiskeluhooltoryhmä arvioi yksiköissä tehtyä opiskeluhooltotyötä. Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhooltosuunnitelmien seurannasta Kauniaisissa. Opiskeluhoollon ohjausryhmä arvioi vuosittain opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista ja kehittää suunnitelmaa yhdessä yksiköiden ja hyvinvointialueen kanssa.

7.2 Käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi

Opiskeluhooltoryhmä saa tietoja yksikön arjen toimivuudesta ja hyvinvoinnista saadaan muun muassa aktiivisella dialogilla eri toimijoiden kanssa ja kouluterveyskyselyillä. Lisäksi tietoja kerätään terveystarkastuksilla ja yksiköiden omilla kartoituksilla. Kootun tiedon perusteella suunnitellaan yhteisön hyvinvointia lisääviä toimia. Toimet kohdennetaan ennaltaehkäiseviin toimiin ja havaittuihin puutteisiin. Kehittämistavoitteet ja -kohteet päätetään saatujen tietojen perusteella. Tietoa kerätään muun muassa seuraavasti:

- kouluterveyskyselyt
- hyvinvointikyselyt
- laajat terveystarkastukset
- Move!

7.3 Seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen opiskeluhoollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille

Opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa vuosittain opiskeluhooltosuunnitelmia sekä keskustelee yhdessä opiskeluhooltohenkilöstön ja rehtoreiden kanssa opiskeluhoollon kehittämisestä.

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä seuraa opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista ja tiedottaa tarvittaessa huoltajia, henkilöstöä ja yhteistyötahoja. Yksiköiden yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät vastaavat yksiköiden opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opiskeluhooltoryhmän omavalvonnalla seurataan kerran lukukaudessa, että laadittua opiskeluhooltosuunnitelmaa noudatetaan. Omavalvonnalla saadun seurannan tulokset käsitellään yksikön opiskeluhooltoryhmän kokouksessa ja toimintaan tehdään mahdolliset tarvittavat korjaukset.

Toiminnasta tiedotetaan henkilökunnan, oppilaskunnan, vanhempainyhdistyksen sekä opiskeluhoollon kokouksissa. Huoltajien ja oppilaiden edustus on paikalla yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä vuosittain.

Vanhempainilloissa käydään dialogia opiskeluhooltoryhmän ja kouluterveydenhuollon keskeisistä havainnoista oppilaiden hyvinvoinnista ja käsitellään tärkeimpiä kyselytuloksia.

Liite 1: Yksikön opiskeluhoitoryhmän jäsenet

Yksikkö kirjaa tähän vuosittain opiskeluhoitoryhmänsä jäsenet.

Lukuvuosi: _____